

Màster Universitari en Comunicació Social

PLA DOCENT D'ASSIGNATURA

Títol de l'assignatura: Historiografia de la Comunicació: Tendències i Tècniques

Codi de l'assignatura: 31751

Trimestre: Primer

Tipus: Obligatòria

Nombre de crèdits: 5 ECTS

Llengua o llengües de la docència:

Dr. Jaume Guillaumet Lloveras, impartirà la docència en castellà

Dr. Francesc Salgado de Dios, impartirà la docència en castellà

Professors responsables: Jaume Guillaumet Lloveras, Francesc Salgado de Dios

1. Presentació de l'assignatura

L'assignatura Historiografia de la Comunicació, Tendències i Tècniques presenta els aspectes històrics i historiogràfics inherents als plantejaments d'investigació en comunicació.

L'objectiu és introduir als estudiants de postgrau en els fonaments històrics de la investigació, les tendències de la historiografia en els seus diferents àmbits disciplinaris i els mètodes i les tècniques d'interès.

Es prenen com a referència principal les disciplines de la comunicació en què la investigació històrica està més desenvolupada, com són el periodisme, la comunicació audiovisual i la publicitat, en especial la que es refereix a la naturalesa i la formació dels mitjans, l'evolució dels continguts, el paper dels mercats, els principis i els valors i els perfils professionals de cada activitat.

L'assignatura es basa en l'aplicació dels mètodes i les tècniques de selecció, recollida i anàlisi de fets i dades històriques, així com el plantejament i la redacció d'articles científics i d'investigació, a partir del treball personal dels alumnes, que serà presentat i debatut en

sessions de seminari. Es preveu també la correcció individualitzada dels articles en sessions de tutories.

2. Competències que s'han d'assolir

2.1. Competències específiques

- Dominar els mètodes i les tècniques d'investigació de les ciències socials i humanes aplicades a objectes nous en el camp de la comunicació, mitjançant la recollida i l'anàlisi sistemàtic de dades.
- Relacionar les elaboracions conceptuals, comprendre els marcs teòrics i els enfocaments que modifiquen el coneixement científic en l'àmbit de la comunicació.
- Avaluar amb arguments científics la certesa de les conclusions pròpies i alienes, a través de la participació en discussions i seminaris, la presentació de treballs en grup... Per això utilitzem criteris de rigor científic i metodològic, des de la correcta elecció i enfocament del tema fins al disseny de la pròpia investigació, passant per l'objecte d'estudi, els objectius, les preguntes d'investigació i l'elecció de les tècniques concretes d'investigació en funció dels criteris anteriors.
- Actualitzar-se constantment sobre l'estat de la qüestió dels camps d'investigació (coneixement) en els quals els grups del Departament de Comunicació de la UPF investiguen, i en el marc dels quals l'estudiant haurà de desenvolupar la seva pròpia carrera investigadora. Es proporcionarà als estudiants els mecanismes necessaris per portar a terme aquest estat de la qüestió, enfocat a la investigació individual de l'estudiant dins les línies preferents dels grups d'investigació en els quals necessàriament haurà d'incloure'ls.

2.2. Competències pròpies

- Desenvolupar la capacitat d'anàlisi crítica i comprensiva dels fenòmens comunicatius.
- Entendre el procés d'investigació en les seves diferents fases.
- Identificar les claus interpretatives dels fenòmens comunicatius des d'un punt de vista històric.

- Aplicar metodologies històriques a l'estudi dels fenòmens comunicatius.
- Plantejar un projecte d'investigació en el camp de la comunicació des d'un punt de vista històric.
- Avaluar propostes d'investigació històrica.

3. Continguts

Programa

Tema 1 Tendències i corrents historiogràfics en els àmbits de la comunicació

Presentació de les diferents tendències teòriques i metodològiques. Estat actual de la investigació en els principals àmbits. Aspectes interdisciplinaris. Els continguts i els mitjans com a objecte de la història.

Tema 2 Fonaments històrics d'investigació en comunicació

Criteris per a la fonamentació històrica d'un projecte, en relació amb el tema escollit, els objectes d'estudi, les fonts i les referències i la investigació comparada.

Tema 3 Arxius, biblioteques i recursos electrònics

Característiques i fons dels principals centres de documentació públics i privats. Criteris de selecció i utilització dels recursos electrònics.

Identificació d'altres centres i recursos d'interès interdisciplinari.

Tema 4 Fonts històriques documentals

Fonts primàries i secundàries. Fonts escrites, gràfiques, sonores i audiovisuals. Criteris per a la identificació, selecció, explotació i anàlisi de fets i dades històriques.

Tema 5 Fonts històriques orals

L'entrevista com a tècnica d'investigació històrica. Criteris per a la identificació, selecció, explotació i anàlisi de testimonis, fets i dades històriques.

Tema 6 Els mitjans com a font de la investigació

Prensa, ràdio, televisió i Internet com a fonts de la història política, econòmica, social, cultural i de la comunicació.

Tema 7 Tècniques de registre i descripció

Fitxes de registre i descripció històrica de mitjans i productes comunicatius, de continguts i d'autors. Ús de tesaurus temàtics i de bases de dades.

4. Avaluació

Sistemes d'avaluació	Ponderació %
Treballs grupals	0%
Participació en discussions i seminaris	20%
Treball individual	80%
TOTAL	100

Els alumnes d'aquesta assignatura hauran de presentar un article preliminar de fonamentació històrica (1.000 paraules), un informe de lectura (1.000 paraules) i redactar un article d'investigació de 4.000 paraules, per a l'avaluació del treball individual. L'avaluació de la participació en discussions i seminaris es farà en base a la presentació i la discussió d'aquests textos.

5. Bibliografia i recursos didàctics

5.1. Bibliografia bàsica

BRIGGS, Asa; BURKE, Peter. *A Social History of the Media. From Gutenberg to Internet*. Cambridge: Polity, 2009.

FLICHY, Patrice. *Une histoire de la communication moderne. Espace public et vie privée*. París: La Découverte, 2004.

STEPHENS, Mitchell. *A History of News*. Oxford: Oxford University Press, 2006.

VÁZQUEZ MONTALBÁN, M. *Historia y comunicación social*. Barcelona: Mondadori, 2000.

WILLIAMS, Raymond (ed.). *Contact. Human Communication and its History*. Londres: Thames and Hudson, 1988.

5.2. Bibliografia complementària

BALSEBRE, Armand. *Història de la radio en España*. Madrid: Cátedra, 2002.

BARRERA, Carlos (ed.). *Història del periodisme universal*. Barcelona: Ariel Comunicació, 2004.

CASASÚS, Josep Maria. *Ideología y análisis de los medios de comunicación*. Barcelona: ATE, 1982.

CHECA GODOY, Antonio. *Historia de la publicidad*. La Coruña: Netbiblo, 2007.

EGUIZABAL, R. *Historia de la publicidad*. Madrid: Eresma & Celeste, 1998.

-- *Industrias de la conciencia. Una historia social de la publicidad en España (1975 - 2009)*. Barcelona: Península, 2009.

GUILLAMET, Jaume. *Història del periodisme. Notícies, periodistes i mitjans de comunicació*. Barcelona: Aldea Global, 2003.

PALACIO, Manuel. *Història de la televisión en España*. Barcelona: Gedisa, 2001.

5.3. Recursos didàctics

Hemeroteques digitals.

Fons històrics de televisions en línia.

6. Metodologia

- Sessions de classe expositives basades en l'explicació del professor
- Seminaris de discussió sobre lectures prèviament assignades
- Presentació i discussió a classe de millors en els treballs d'investigació individuals
- Tutories presencials, eventualment completades amb el suport telemàtic com ara el correu electrònic i els recursos de la intranet de la UPF
- Realització de treballs individuals

7. Programació d'activitats

SETMANA 1	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Activitats fora de l'aula</i>
Tema 1	Informe de lectura, encàrrec
SETMANA 2	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Activitats fora de l'aula</i>
Tema 2	Article de fonaments històrics, encàrrec
SETMANA 3	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Activitats fora de l'aula</i>
Tema 3	Visita d'un arxiu històric Article de fonaments històrics, entrega
SETMANA 4	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Activitats fora de l'aula</i>
Presentació i debat dels articles de fonaments històrics (1)	
SETMANA 5	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Activitats fora de l'aula</i>
Temes 4 i 5	Informe de la lectura, entrega Article d'investigació, encàrrec
SETMANA 6	

<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Activitats fora de l'aula</i>
Temes 6 i 7 Seguiment de l'article d'investigació (presentació de temes)	
SETMANA 7	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Activitats fora de l'aula</i>
Presentació i debat d'informes de lectura (1)	
SETMANA 8	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Activitats fora de l'aula</i>
Presentació i debat d'informes de lectura (2) Seguiment de l'article d'investigació	
SETMANA 9	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Activitats fora de l'aula</i>
Presentació de l'article d'investigació (1)	Article d'investigació, entrega
SETMANA 10	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Activitats fora de l'aula</i>
Presentació de l'article d'investigació (2)	Tutories de correcció de l'article d'investigació